

Zrównoważony rozwój gospodarczy – moda czy utrwalony trend?

Wstęp

W rozwoju świata wielokrotnie pojawiały się nowe idee, które miały dać kolejny impuls rozwojowy społecznościom lokalnym lub wielu narodom, a nawet całej ludzkości. Czasem wiązało się to z tworzeniem lub przemianami w ramach ruchów religijnych, innym razem działo się na gruncie świeckim. Efektem tych pierwszych było powstawanie nowych religii, wśród których największe znaczenie miało ukształtowanie się głównych religii monoteistycznych. W tej grupie powinny także znaleźć się ruchy wewnątrz już istniejących religii, takie jak rozłam kościoła chrześcijańskiego na zachodni i wschodni, reformacja i kontrreformacja, powstające obecnie schizmy i tworzenie się odłamów kościołów lokalnych. W rozwoju świata ważne miejsce pełniły także nowe idee świeckie. W dwudziestym stuleciu szczególnie i to dramatyczne piętno na historii świata wywarła próba uszczęśliwienia ludzkości przez wprowadzenie komunizmu oraz (tu dla wybrańców) faszyzmu z różnymi ich odcieniami.

Samego faktu powstawania nowych kierunków myślowych nie można oceniać wyłącznie pozytywnie ani negatywnie. Są bowiem idee, które spowodowały postęp w rozwoju ludzkości (np. demokracja), jak też takie, które go zahamowały.

Warunki powodzenia w upowszechnianiu nowych idei

Nowe idee i ideologie powstają zwykle jako odpowiedź na zapotrzebowanie określonych grup ludzkich. Sukces ich wprowadzenia jest pochodną wielu czynników. Można jednak pokusić się o stwierdzenie, iż większe są ich szanse, jeżeli występują trzy imperatywy:

- Wśród wielkich grup ludności istnieje poczucie zagrożenia lub szans o charakterze ekonomicznym, społecznym, ekologicznym itp.; mogą one

dotyczyć zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń, przyjęcie zaś nowych idei stwarza szansę na ograniczenie oczekiwań negatywnych lub osiągnięcie w różny sposób rozumianych korzyści; motyw ten można określić jako imperatyw przetrwania i korzyści.

- Jest grupa osób, która z tymi ideami chce się identyfikować, jest zdeterminowana, aby założone cele osiągnąć; cechą sprzyjającą jest posiadanie charzmatycznego przywódcy (wodza, a nie kierownika), a także dostęp do środków przekazu (prasa, telewizja, radio, ostatnio może też internet); ten rodzaj uwarunkowań można określić jako imperatyw działania.
- Powstają w miejscach silnie oddziaływających, wręcz promieniujących (ekonomicznie, moralnie, religijnie itd.) na inne rejony (państwa); w tej sytuacji jest możliwe nawet wywołanie zapotrzebowania na daną ideologię czy wzory przez jednostki silniejsze (bardziej zaawansowane) w jednostkach słabszych czy mniej rozwiniętych (vide amerykańizacja życia w wielu państwach świata); uwarunkowania te można określić jako imperatyw naśladownictwa dobrowolnego (amerykańskie *follow the leaders*) lub wymuszonego (np. sytuacja w koloniach, negocjacje krajów kandydujących do UE z jej przedstawicielami).

Przedstawione uwarunkowania nie wyczerpują oczywiście całego bogactwa przyczyn sukcesów niektórych tylko idei, jednak wydaje się, że obejmują najważniejsze z nich. Powstaje jednak pytanie: czy te czynniki występują obecnie w przypadku upowszechniania i wdrażania idei rozwoju zrównoważonego? Zanim przejdziemy do odpowiedzi na to pytanie potrzebne jest spojrzenie na zagadnienie równowagi od strony historycznej.

Powstanie koncepcji rozwoju zrównoważonego

Podjęcie problematyki zrównoważonego rozwoju wymaga zdefiniowania kilku pojęć, a mianowicie: równowaga, trwałość i rozwój. Przez równowagę rozumiemy stan, w którym między różnymi elementami systemu występuje zbilansowanie, a więc nie ma ich dysfunkcji, co umożliwi trwanie systemu na określonym poziomie. Równowaga może mieć charakter statyczny i wówczas nie następują zmiany, a więc nie ma postępu. Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego ważniejsza jest równowaga dynamiczna, przy której zmiana polega na osiąganiu nowego stanu równowagi, na innym poziomie. Rozwój następuje tylko w warunkach zmian ukierunkowanych postępowo, w rezultacie których powstają nowe jakości.

Rozpatrując rozwój zrównoważony zakładamy, że będzie on miał charakter trwały. Trwałość to długookresowy czas trwania, utrzymywanie relatywnie niezmiennych wartości pewnych cech. Trwałość z istoty nie ma cech wartościujących, może mieć pozytywne i negatywne znaczenie. Dotyczyć może ona kwestii ekologicznych, społecznych, politycznych i gospodarczych. Jednocześnie trwałości nie da się ostatecznie określić i osiągnąć, a także brak jest wyraźnej granicy pomiędzy trwałością i nietrwałością. Trwałość rozwoju może być słaba i silna. Słaba trwałość rozwoju oznacza, iż łączna wielkość kapitału jest stale zachowana na nie zmniejszonym poziomie [Żylicz 1998]. Silna trwałość rozwoju osiągana jest wówczas, gdy nie maleją zarówno suma, jak i oddzielnie zasoby kapitału przyrody i kapitału wytworzonego przez człowieka.

Problemy utrzymania równowagi szeroko rozumianego środowiska na przestrzeni dziejów występowały wielokrotnie. Dotyczyły zarówno zagadnień społecznych, przyrodniczych, jak i ekonomicznych. Źródłem zachwiania bądź nawet załamania równowagi (katastrof) były zdarzenia losowe, np. powódzie, tajfuny, trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów, zmiany klimatu itd., oraz działania ludzi, takie jak wojny, wędrówki ludów, wypalanie lub nadmierny wyrąb lasów, zbyt duża intensywność rolnictwa, niszczenie pokrywy roślinnej i związana z tym erozja wodna lub wietrzna itd.

Na ogół problemy braku równowagi obejmowały niewielkie społeczności i nie miały charakteru globalnego. Od XIX, a zwłaszcza w XX wieku kryzys środowiska życia człowieka i innych organizmów żywych zaczął przybierać cechy ogólnoświatowe. Prawdziwe zagrożenie w skali globalnej pojawiło się w drugiej połowie dwudziestego wieku, na Ziemi bowiem doszło do wykładniczego wzrostu liczby ludności oraz produkcji przemysłowej, a w rezultacie do degradacji i znacznego zniszczenia środowiska naturalnego [Kozłowski 1998]. Przez wiele dziesiątków lat zagrożenie to nie było jednak szeroko uświadamiane, wręcz je lekceważono, a informacje statystyczne, wskazujące na stały rozwój przemysłu, uważane były za dowód rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych państw. Jednak w końcu jednostki, a następnie całe grupy osób coraz bardziej zaczęły zdawać sobie sprawę, że żaden system, zwłaszcza tak skomplikowany jak Ziemia, nie może w dłuższym czasie funkcjonować czy wręcz istnieć przy zachowaniu wykładniczych tendencji wzrostowych. W roku 1969 Zgromadzenie Ogólne ONZ zleciło opracowanie raportu o stanie świata (raport U Thanta). Zapoczątkowało to serię spotkań, konferencji i opracowań, z których za najważniejsze można uznać kilka.

- Światowa konferencja w Sztokholmie (1972) na temat: „Środowisko życia człowieka”, na której wypracowano nowe postrzeżenie związków między

środowiskiem, warunkami życia, gospodarką i polityką oraz wprowadzono termin „ekorozwój”.

- Raporty Klubu Rzymskiego, zwłaszcza opracowania „Granice wzrostu” (1968 r.) oraz „Ludność w punkcie zwrotnym” (1977), które wykazały, że bez zmiany dotychczasowych, niszczących trendów rozwojowych zostaną osiągnięte granice wzrostu Ziemi, a jednocześnie stwierdzono, iż trendy te mogą być jeszcze zmienione w kierunku rozwiązań pozytywnych.
- Raport Światowej Komisji do Spraw Środowiska i Rozwoju (1987 r.) pt. „Nasza wspólna przyszłość”, wskazujący na znaczenie współpracy międzynarodowej w zarządzaniu wspólnymi dobrami, prawa człowieka do korzystania z zasobów środowiska, ale także konieczność jego ochrony dla przyszłych pokoleń, obowiązek ochrony różnorodności biologicznej, potrzebę wprowadzenia monitorowania środowiska i udzielania pomocy w tym zakresie innym państwom.
- Konferencja Narodów Zjednoczonych „Środowisko i rozwój” (Szczyt Ziemi) w Rio de Janeiro (1992 r.), której rezultatem była Deklaracja z Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju; Globalny Program Działań Agenda 21; Deklaracja o ochronie lasów; Ramowa konwencja ONZ w sprawie ochrony klimatu oraz Konwencja o różnorodności biologicznej. Stwierdzono wówczas, iż szansą długotrwałego wzrostu gospodarczego jest łączenie go z ochroną środowiska [Radziejowski 1996].

Długofalowym efektem tych i wielu innych działań było wypracowanie koncepcji określanej jako *sustainable development*, oznaczającej wzrost trwały i samopodtrzymujący się. Zgodnie z tą koncepcją, niezbędne są jednocześnie trwałość ekologiczna, rozwój ekonomiczny, a także sprawiedliwość społeczna między pokoleniami i w obrębie każdego pokolenia. Jako wymogi strategiczne uznano zahamowanie przyrostu naturalnego i poprawę wykorzystania już istniejących zasobów ludzkich, trwałe zapewnienie potrzeb żywnościowych świata, zahamowanie niszczenia różnorodności gatunkowej i naturalnych ekosystemów, ograniczenie zużycia energii, rozwój technologii produkcji przyjaznych środowisku naturalnemu oraz chroniących jego zasoby, a także ograniczenie rozwoju wielkich aglomeracji miejskich na korzyść miejscowości „wtopionych” w środowisko naturalne [Kośmicki 1998].

W Polsce często pojęcie *sustainable development* tłumaczone jest jako ekorozwój. Podejście takie jest dyskusyjne i nie przez wszystkich autorów uznawane za poprawne, wyodrębnia się bowiem kilka etapów ekologizacji systemów gospodarczych [Jankowska-Kłapkowska 1997]:

- Rozwój zrównoważony ekologicznie, który oznacza rozwój ekonomiczny z utrzymaniem przez system przyrodniczy równowagi ekologicznej.

- Ekorozwój, przy którym spełnione są wymogi równowagi ekologicznej, a jednocześnie dąży się do zwiększenia efektywności gospodarowania środowiskiem przyrodniczym.
- Trwały rozwój to utrwalona w długim okresie równowaga ekologiczna, przy minimalizacji sprzeczności między obciążeniami i korzyściami bieżących oraz przyszłych pokoleń.

Można wyodrębnić trzy podejścia w rozwoju zrównoważonym, a mianowicie [Kozłowski 1998]:

1. Koncepcja humanistycznego rozwoju, która stanowi element społecznej nauki Kościoła.
2. Szerokie ujęcie rozwoju zrównoważonego przygotowane na „Szczyt Ziemi”, które ze względu na radykalizm zostało tam odrzucone (obejmowało m.in. ustanowienie światowych instytucji ekologicznych, takich jak konstytucja, policja, trybunał, federacja, bank).
3. Wąskie ujęcie rozwoju zrównoważonego wyrażone w dokumentach ze „Szczytu Ziemi”; obecnie możemy mówić o pewnych próbach wdrożenia tylko tego podejścia do rozwoju zrównoważonego.

Rozwój zrównoważony – szanse utrwalenia trendu

Spróbujemy odpowiedzieć na pytania: Czy teoria rozwoju zrównoważonego ma szansę na sukces, czyli upowszechnienie w skali świata? Jak silne są obecnie dążenia ludzkości do przetrwania i uzyskiwania korzyści, do działania i naśladownictwa?

Z punktu widzenia imperatywu przetrwania i korzyści można stwierdzić, iż koncepcja rozwoju zrównoważonego jest bardzo obiecująca, wychodzi bowiem naprzeciw zagrożeniom środowiskowym i obawom społeczeństw. Jest to tym ważniejsze, że degradacja środowiska przybiera obecnie charakter globalny, przejawiając się między innymi w następujących faktach [Taraszkiewicz 1993]:

- następują zmiany klimatyczne na kuli ziemskiej;
- występuje tzw. efekt cieplarniany i dziura ozonowa;
- daleko posunięte zanieczyszczenie wód i powietrza;
- pogłębia się zakwaszenie i degradacja gleb;
- w wielu krajach coraz bardziej zdegradowany jest krajobraz;
- rośnie liczba gatunków zagrożonych roślin, zwierząt i całych ekosystemów przyrodniczych;
- niszczone są lasy i następuje pustynnienie wielu obszarów kuli ziemskiej,
- występuje coraz większy deficyt wody na świecie;

- pogłębia się kryzys energetyczny.

Wszystkie te zagrożenia zarówno dla czołówki intelektualnej, jak też tzw. zwykłych ludzi są wyzwaniem, a zarazem wywołują wiele pytań, z których za najważniejsze można uznać [Janikowski 1998]:

- jak postępować, aby nie dochodziło już do powstania następnych zniszczeń, szkód czy strat;
- jak postępować wobec nieodnawialnych zasobów środowiska;
- jaka jest nasza odpowiedzialność za środowisko;
- jaki ma być nasz stosunek do innych narodów i społeczeństw;
- jaki jest nasz stosunek do sprawiedliwości i etyki globalnej;
- jak wykorzystać poznanie coraz lepiej ekologiczne strategie, mechanizmy czy reguły powstałe w trakcie ewolucji życia na Ziemi.

Koncepcja zrównoważonego rozwoju pozwala wierzyć, iż zagrożenia związane z dotychczasowym podejściem do rozwoju społeczno-gospodarczego można ograniczyć czy nawet osiągnąć trendy pozytywne. Nadzieja ta zasada się na poważnym potraktowaniu podstawowych zasad ekorozwoju, które można przedstawić następująco [Kośmicki 1998]:

- kompatybilność, czyli równoczesne uwzględnianie w decyzjach celów ekonomicznych, ekologicznych i społecznych;
- zaproponowane rozwiązania powinny być możliwe do praktycznego wprowadzenia (realne i zrozumiałe cele działania);
- przygotowując wprowadzenie ekorozwoju należy uwzględnić zdolność społeczeństw do włączenia się w ten proces (istniejące wymogi społeczno-kulturowe, normy, sposoby zachowania);
- zachowana musi być odwracalność dotychczasowych działań i celów w sytuacji, gdy zostanie opanowana nowa wiedza dotycząca ekorozwoju;
- musi istnieć znaczna elastyczność w zakresie zmian celów, środków i sposobów działania;
- przyjęte cele powinny być efektywnie osiągalne, zgodnie z przyjętymi terminami;
- nakłady użyte na ekorozwój powinna charakteryzować wysoka wydajność techniczna, ekonomiczna i społeczna;
- należy ograniczyć dążenie do samego wzrostu produkcji (takiej samej), lecz zmierzać do poprawy bytu i jakości życia;
- musi mieć miejsce zgodność w obiegu materii i energii, który powinien być zamknięty.

Koncepcja zrównoważonego rozwoju jest zwarta i logiczna. Wskazuje zagrożenia, ale i szanse Ziemi. Wydaje się więc, iż biorąc pod uwagę imperatyw przetrwania i korzyści, może być ona przyjęta przez większość ludzkości jako własna.

Drugie uwarunkowanie rozwoju nowych idei określiliśmy jako imperatyw działania ludzi. W tym przypadku można stwierdzić, iż rośnie grupa ludzi rozumiejących potrzebę działania na rzecz rozwoju zrównoważonego. Teoretycznie rzecz biorąc zainteresowani tym powinni być wszyscy ludzie, jednak tak nie jest. Nie wszyscy jeszcze rozumieją znaczenie obecnych działań dla przyszłości, część osób jest obojętna na zagadnienia społeczne, a także istnieją grupy ludzi zainteresowanych w utrzymaniu obecnego stanu, chociażby dla uniknięcia kosztów związanych z ochroną środowiska i zwiększenia prywatnych zysków. W mojej ocenie rośnie jednak grupa osób, która z ideami rozwoju zrównoważonego się identyfikuje, jest zdeterminowana walczyć o czystość przyrody i zachowanie szans na przetrwanie ludzkości jako gatunku. Pojawiają się nowe ruchy, a nawet partie proekologiczne. Na wrażliwości ekologicznej ludzi bazować chce coraz więcej polityków i innych decydentów, w tym przedstawiciele wielkiego kapitału. Problematyka zrównoważonego rozwoju ma też potężnych sprzymierzeńców wśród przedstawicieli środków masowego przekazu, zarówno prasy, jak i telewizji oraz radia. Można więc stwierdzić, iż występuje dosyć silny imperatyw działania wielu grup społecznych na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego świata i jego różnych rejonów.

Jako trzeci wymieniłem imperatyw naśladownictwa, czyli dobrowolnego lub wymuszonego powielania zachowań grup „opiniotwórczych” przez grupy słabsze lub mniej zaawansowane rozwojowo. Z punktu widzenia naszych rozważań ważne jest stwierdzenie, iż ochroną przyrody, a następnie zrównoważonym rozwojem jako pierwsze zainteresowały się początkowo małe grupy, później całe społeczeństwa właśnie krajów najbogatszych. Gwałtowne pogorszenie środowiska życia najszybciej odczuli mieszkańcy państw szybko się uprzemysławiających, gdzie skażenie było najbardziej dotkliwe. Jednocześnie społeczeństwa bogate są też najbardziej wykształcone. Ich wrażliwość na warunki życia jest silniejsza od społeczeństw biednych, z niskim poziomem wykształcenia. Pierwsze więc zaprotestowały przeciwko dalszemu skażeniu globu, podjęły też działania na rzecz odwrócenia niebezpiecznych tendencji. Główne ośrodki działania na rzecz zrównoważonego rozwoju to kraje Europy Zachodniej, Skandynawii, Ameryki Północnej. Mają one środki oddziaływania na kraje i społeczeństwa biedniejsze. Są to środki ekonomiczne (zwłaszcza ukierunkowanie pomocy finansowej, inwestycji, handlu itp.), prawne i polityczne, a także kulturowe i medialne. Z jednej strony mogą więc zachęcać społeczeństwa państw biedniejszych do przyjmowania wzorów „zachodnich”, poprzez korzystniejsze warunki współpracy, z drugiej zaś zmuszać je do przyjmowania tych rozwiązań, grożąc konsekwencjami w stosunkach społeczno-gospodarczych, a także w zakresie np. warunków przyjęcia do UE. Reasumu-

jąc można stwierdzić, iż istnieją obecnie dość silne przesłanki oddziaływania imperatywu naśladownictwa w przyspieszeniu utrwalania rozwoju zrównoważonego, jako podstawowej idei początków trzeciego tysiąclecia.

Koncepcja zrównoważonego rozwoju już obecnie znajduje znaczące (może jeszcze nie takie, jakie są oczekiwania wielu osób) odzwierciedlenie w rozwiązaniach prawnych i praktycznych stosowanych w Polsce. Możemy to stwierdzić analizując prace legislacyjne i działalność administracyjno-prawną. Wynika to choćby z zasad, stanowiących wytyczne do realizacji w polityce społeczno-ekonomicznej:

- praworządności;
- ekonomizacji i wykorzystywania mechanizmów rynkowych;
- nadrzędności zintegrowanej polityki ochrony środowiska nad polityką reaktywną;
- uznanie za oczywiste, że sprawca zanieczyszczenia płaci;
- regionalizacji;
- partycypacji publicznej (aktywnego uczestnictwa organizacji publicznych i obywateli w ochronie środowiska);
- współpracy międzynarodowej (na poziomie transgranicznym, kontynentalnym i globalnym).

Bez względu na poziom realizacji tych zasad obecnie, w konkretnych warunkach, w praktyce gospodarczej, ich sformułowanie i powolne upowszechnianie jest czynnikiem pozytywnym, świadczy o tym, że także w naszym kraju rozwój zrównoważony jest postrzegany jako trend pożądany, a nawet konieczny, i jako taki znajduje coraz ważniejsze miejsce w świadomości społecznej.

Wnioski

Przeprowadzone rozważania mają głównie charakter teoretyczny, jednak uzyskane w ich wyniku przemyślenia umożliwiają wysnucie kilku wniosków zarówno o teoretycznym, jak i praktycznym znaczeniu.

1. Pojawienie się koncepcji rozwoju zrównoważonego na obecnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego świata jest odpowiedzią na pogarszanie się stanu środowiska życia ludzi i innych istot żywych oraz jest świadectwem rosnącej świadomości zagrożeń stanowiących wyzwanie o charakterze globalnym. Dzięki bezpośredniemu, kategorycznemu, a czasem wręcz „hałaśliwemu” przedstawianiu istniejących zagrożeń teoria ekorozwoju przyczyniła się do zmian w postrzeganiu dotychczasowych dróg rozwoju i stworzyła wizję czy nawet koncepcję uniknięcia zagłady ludzkości.

2. Teoria rozwoju zrównoważonego ma bardzo poważną szansę stać się nie tylko krótkotrwałą modą, lecz utrwalonym, dominującym trendem. Z jednej strony nie ma ona obecnie zbyt dużej konkurencji ze strony innych konstrukcji teoretycznych dotyczących rozwoju świata, z drugiej zaś występują i nabierają znaczenia wszystkie trzy imperatywy, które są pomocne w utrwalaniu nowych idei, to znaczy imperatyw przetrwania i korzyści, imperatyw działania oraz imperatyw naśladownictwa.
3. Wiele faktów wskazuje, iż omawiana koncepcja będzie silnie wpływała na politykę rozwojową świata w dalszej perspektywie. Trwały, zrównoważony rozwój stać się bowiem może nie tylko kierunkiem rozwoju gospodarczego, ale także ideą społeczno-filozoficzną, kształtującą zarówno sferę materialną „mieć”, jak i duchową „być”.

Literatura

- JANIKOWSKI R., 1998: Determinanty polityki ekologicznej. [w:] Mechanizmy i uwarunkowania ekorozwoju. Politechnika Białostocka.
- JANKOWSKA-KŁAPKOWSKA A., 1997: Założenia do scenariuszy ekologicznie zrównoważonego rozwoju gospodarki krajowej. *Ekonomika i Środowisko*, nr 22.
- KALISZCZAK L., 2000: Możliwości zrównoważonego rozwoju gmin wiejskich o walorach turystycznych (na przykładzie gminy Jaworze). Rozprawa doktorska. Katedra Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych SGGW, Warszawa.
- KLEPACKI B., 2000: Zrównoważony rozwój terenów wiejskich – wybrane aspekty teoretyczne. *Roczniki Naukowe SERiA*.
- KOŚMICKI E., 1998: Teoria ekorozwoju a możliwości przewyższania normatywizmu. W: *Sterowanie ekorozwojem*, tom I. Praca zbiorowa pod red. B. Poskrobki. Wyd. Politechniki Białostockiej.
- KOZŁOWSKI S., 1998: Ogólne uwarunkowania ekorozwoju. [w:] *Sterowanie ekorozwojem*, tom I. Praca zbiorowa pod red. B. Poskrobki. Wyd. Politechniki Białostockiej.
- RADZIEJOWSKI J., 1996: Światowe trendy w ochronie i korzystaniu ze środowiska. [w:] *Ochrona i zrównoważony rozwój środowiska wiejskiego*. Praca zbiorowa pod red. T. Brandyka i P. Hewelke. Wyd. SGGW, Warszawa.
- TARASZKIEWICZ B., 1993: Polityka ekorozwoju jako szansa gospodarczego i społecznego rozwoju gmin na terenie obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. NFOŚ, Suwałki.

ŻYLICZ T., 1998: Finansowe aspekty zachowania kapitału przyrodniczego. [w:] Sterowanie ekorozwojem, tom I. Praca zbiorowa pod red. B. Poskrobki. Wyd. Politechniki Białostockiej.

Sustainable Economic Development – Fashion or Established Trend

Abstract

In the paper Author has presented the main conditions to promote the concept of world's sustainable development. He states that this theory has good outlook to become the leading one in the coming decades. This results from the fact that the acceptability of the sustainable development is motivated by the imperative of survival and extending benefits, the imperative of acting and the imperative of imitation.

The close link between the economic, ecological and social aspects both with ethical values which must determine this interdependent triangle framework cause that the concept of sustainable development has chance to extend from economic theory to socio-philosophical theory.